

BUV-POSTEN

Årgang 1
Utgave 1

Kjære BUV-pioner. Velkommen til aller første utgave av BUV-Posten, ei "blekke", ei budstikke, et informasjonsskriv, i alle tilfeller en relativt uhøytidelig trykksak ment å gi løpende informasjon til alle som etterhvert blir involvert i prosjektet "Barnehjem Uten Vegger". Kanskje blir BUV-Posten aller mest et reisebrev? For BUV-ferden vi nå sammen legger ut på vil i aller høyeste grad bli en reise. Vi vet hvor vi starter, vi har ideene og planene, men hvor vil denne ferden ta oss? Hva vil BUV vokse seg til? Hvor vil prosjektet være om to år, ja om fem år?

Det begynte med et møte

I Januar 2007 møtte jeg Isabelle Huchet i Beijing. Hun var blitt bedt av sin venninne, Charlotte Cailliez, om å bistå i kaoset som hadde oppstått etter at hennes mann Marcel så altfor plutselig døde. Marcel Roux hadde i flere år vært leder av Leger Uten Grenser i Kina, og hadde som pensjonist startet organisasjonen *Madaifu*, en liten humanitær organisasjon som hjalp vanskeligstilte barn i provinsen Shaanxi gjennom et programmet døpt "Orhanage Without Walls".

Så døde altså plutselig Marcel, og med han det meste av kunnskapen, kontaktene og erfaringen, for alt dette, pluss arkivet, hadde Marcel i hodet. Administrasjonen hadde han på baklomma. 75 barna var på det tidspunktet innlemmet i OWW.

Isabelle lurte på hva hun skulle gjøre, hvor hun skulle begynne. Om jeg kunne hjelpe?

I tiden som har gått har jeg fulgt Madaifu fra sidelinjen, og med udelt glede notert at Isabelle fulgte de fleste av mine råd. Bygg fra toppen, ikke fra bunnen. Få på plass vedtekter og styre. Organiser, engasjer og deleger. Det var vel det jeg sa den gangen.

I dag er Madaifu en av ytterst få humanitære organisasjoner i denne størrelse som har overlevd sin grunnlegger. Organisasjonen er fremdeles sårbar, er altfor avhengig av nøkkelpersoner, men den er i live. Barn i Shaanxi blir fremdeles hjulpet.

Jeg har hele tiden etter møtet med Isabelle hatt ideen, konseptet og metoden i tankene. Og jeg har likt den, for i de aller fleste av de 80 prosjektene jeg så langt har vært involvert i, så har jeg måttet konstatere at samtidig som vi har hjulpet dem som virkelig har hatt behov for hjelp, så har vi hjulpet dem som ikke har hatt behov for hjelp. Hjelper vi en skole eller en landsby, så hjelper vi samtlige som går på skolen eller som bor i landsbyen. Vi har brukt hagle, mens Marcel brukte rifle.

Jo takk, begge deler

Men hvorfor ikke bruke både hagle og rifle, alt etter hva som i det enkelte tilfelle er mest effektivt? Ingen bruker meg bekjent slegge under dekorering av sølvtøy, eller boksehansker under brodering? Redskaper må selvfølgelig tilpasses behovet, og slik er det også i utviklingsarbeid.

BUV er med andre ord et redskap spesielt utviklet for et spesielt formål, nemlig å hjelpe enkeltbarn i en særlig sårbar og utsatt situasjon. La meg forklare nærmere.

De mest utsatte

Children of Shambala har de siste to årene jobbet mest i kommunen Seku, som ligger omkring 250 kilometer sør for provinshovedstaden Xining. Seku er hovedsakelig befolket av amdo-tibetanske nomader, mennesker som århundrer har levd av og med dyrene sine, og som nå har fått hele utviklingstoget rett i fleisen.

En klassisk situasjon. Far er død og mor har reist hjemmefra for å gifte seg på nytt. Barna er overlatt til bestemor. (Foto JTV)

de som lever på kanten av fattigdommens avgrunn. I slike tilfeller kan selv ei mikroskopisk tue velte hele familielass, og styrte barna utfor en kant de aldri vil kunne komme opp av ved egen hjelp.

Skolemyndighetene i Seku har gitt oss lange lister over barn som akkurat nå befinner seg i høyrisikogruppen, og som de instendig ber oss om å hjelpe. Jeg har ikke turt å telle, men ser ikke bort fra at listene omfatter mer enn 400 unger, og det altså i en av flere ti-talls kommuner i samme situasjon.

Seku ligger på mellom 3.500 og 4.500 meter over havet, og utgjør en liten del av det enorme området som kalles det tibetanske platå. Seku har rundt 60.000 innbyggere, hvorav minst 15.000 er barn under 18 år.

De fleste barna går nå på skole, men våre tellinger tyder meget klart på at 20-30% fremdeles holdes hjemme som arbeidskraft. Minst 80% av disse er jenter. Våre undersøkelser tyder videre på at kommunen har rundt 800 "orphans", barn som har mistet, eller har blitt forlatt av en eller begge sine foreldre.

Disse barna vil i noen tilfeller vokse opp sammen med sin mor, bare ytterst sjelden med sin far. Far har som regel stukket av, er død, eller er en *night visitor*. Som regel blir barna da overlatt til sine besteforeldre eller oldeforeldre, alternativt til et kloster eller et barnehjem, eller de havner mer eller mindre på gata. Ofte blir slike barn kasteballer ingen riktig vil ta ansvar for. I noen tilfeller blir barna levert til en internatskole, men aldri hentet, og dermed er runddansen i gang.

Høyrisikogruppen utgjøres av barn som er overlatt voksne som på grunn av alder, helse, invaliditet, arbeidsløshet eller hva det nå måtte være, er forhindret fra å jobbe og tjene det lille de trenger til livets opphold. Disse er de mest utsatte, de mest sårbare,

Hva er "Barnehjem Uten Vegger"?

Prosjekt "Barnehjem Uten Vegger" skal være et reelt forsøk på å trekke disse barna inn på noenlunde trygg grunn og gi dem et skikkelig kick til å satse fullt og helt på den eneste muligheten de noen gang vil få, nemlig skolegang og utdanning.

Det er jo et paradoks at disse barna ofte betraktes som en klamp om foten, et problem, en byrde, når de i virkeligheten representerer det eneste reelle håpet disse familiene har. Kan barnet ledes og hjelpes gjennom oppvekst og utdanning og frem til jobb, og derved inntekt, så er i realiteten hele familien løftet ut av fattigdom.

Sånn sett er altså BUV summen av en rekke "mini-prosjekt", små intense langvarige prosjekter hvor hvert enkelt prosjekt tar sikte på å løfte et BUV-barn og deres nærmeste ut av fattigdom en gang for alle.

Situasjonen er den samme for denne bestefaren. Foreldrene er borte og barna overlatt han. Barna var på skolen da vi besøkte familien. (Foto JTV)

I Kina er tegnet for "problem" det samme som tegnet for "mulighet", og der har dere BUV i et nøtteskall. BUV skal snu et problem til en mulighet på en så billig, skånsom og effektiv måte som mulig. Metoden vi skal bruke kan defineres som "institusjonalisering" i og med at det skal bygges opp et system, et program, en ramme, rundt barna. Men vår "institusjon", vårt "barnehjem", skal ikke ha andre vegger enn de veggene barnet i utgangspunktet betrakter som sitt trygge og gode hjem.

Derfor navnet "Barnehjem Uten Vegger".

BUV-pakka

Kort og skjematisk, dette er hva jeg ser som "BUV-pakka" per idag:

I Norge opprettes ei BUV-Gruppe bestående av 5-7 oppegående personer med et sterkt personlig engasjement rundt BUV. BUV-Gruppen skal påvirke, utvikle, gi råd, være til støtte og hjelpe CoS med finansieringen av BUV. Medlemmer i BUV-Gruppen kan ikke forlate gruppen før de blir erstattet. Innad i BUV-Gruppen skal det herske solidaritetsansvar.

BUV-Faddere rekrutteres i Norge, og bes om å yte 250 NOK per måned til prosjektet. Fadderkonseptet vil utgjøre grunnmuren i finansieringen av BUV og vil dekke rundt 60% av hva BUV i snitt vil koste over tid.

1/3 av fadderbidraget vil gå til mat, klær, skolesaker og andre ting barnet og fosterfamilien trenger. Dette er langt fra nok, men vil gjøre en betydelig forskjell. Vil vil bare i ytterst sjeldne tilfeller yte kontant støtte. Hjelpen vil komme i form av "ting", og den vil komme fire ganger i året, samtidig som barnet, familien, skolen og landsbyen besøkes av vår sosialarbeider.

1/3 av fadderbidraget avsettes til et fond for yrkesutdanning og høyere utdanning. Dette er svært dyrt i Kina, så penger må legges til side over lang tid.

1/3 vil gå til å drive BUV; lønn til sosialarbeideren, til transport og til besøk og oppfølging. Jeg personlig anser dette for BUV-pakkas viktigste element. Lykkes vi her, så vil alt annet på "leverandørsiden" gå av seg selv. En dyktig sosialarbeider kan i hvert tilfelle gjøre en uvurderlig jobb.

CoS starter trening og opplæring av lokale sosialarbeidere i Qinghai. Hver sosialarbeider vil få ansvar for hver sin gruppe BUV-barn. Optimal gruppestørrelse vil bli 40-50 BUV-barn per sosialarbeider. BUV-barna skal følges aktivt opp og intenst motiveres til å satse alt de kan på egen utdanning. Hvert barn skal besøkes minst fire ganger per år. I tillegg til fysiske besøk vil vi vurdere oppfølging per telefon. Alle rektorer har nå mobiltelefon, så her er det muligheter.

BUV skal knyttes direkte til skolegang. Barn som ikke går på skole kan ikke tas opp i ordningen. Dropper noen ut av skolen, opphører all hjelp umiddelbart. BUV vil derfor søke et nært samarbeid med den enkelte barneskole. Lærere og rektorer utgjør en formidabel ressurs som ofte skriker etter å bli sett og hørt. Denne ressursen må aktiveres.

Vi starter utredning av mulige BUV-barn. Opptak i ordningen skal skje på grunnlag av en søknad eller en utredning.

Lærer og elev, barnepsykolog Gunnar Olan Åsen og vår "sosialarbeider" Sanggji Drolha (Justina) i samtale med en elev. BUV er i gang! (Foto JTV)

De tusen vanskelige spørsmål

BUV høres så enkelt og greit ut, men er prosjektet det? Nei, det er det ikke. BUV er vanskelig, ja kanskje det vanskeligste og mest utfordrende prosjektet jeg noen gang i mitt 53 år lange liv har gitt meg i kast med. Sykle rundt jorden? Peanuts. Det er jo bare å slenge skrotten i ramma og trø. Hvem som helst kan gjøre det. Hva med BUV? Vel, la meg peke på noen problemstillinger så dere får litt føling med hva som foregår i mitt hode akkurat nå:

Noen barn vil bli BUV-barn i en alder av 7-8 år. Det kan ta så mye som 15 år å hjelpe dem frem til siste eksamensdag. Avbrytes hjelpen før tiden, så kan mye av det som er gjort frem til da være bortkastet. Hvordan sikrer vi prosjektet finansiell og operasjonell langsiktighet ikke bare i Qinghai, men også i Norge?

Vi lever. Vi opplever oppturer, sterk motivasjon, engasjement og energi. Men ikke alltid. Noen ganger får vi hele greia midt i trynet og har aller mest lyst til å sette oss ned og stirre formålsløst i nærmeste vegg. Og så dør vi forsyne meg også, de fleste av oss heldigvis når det kan forventes, men ikke sjelden også som lyn fra klar himmel. Hvordan skal vi navigere BUV utenom de verste av livets luner?

Og også; CoS er en liten organisasjon. I slike små organisasjoner er regelen at man både nyter godt av, og samtidig lider under sterke personlighetens engasjement. Slike personer (jeg antar jeg er en av dem) er en velsignelse og en forbannelse på samme tid. Det må vi bare innse. De høyeste trær kaster alltid de

lengste skygger. Hvordan skal vi sikre uavhengighet av enkeltpersoner samtidig som vi kan dra nytte av den enkeltes engasjement, motivasjon og energi?

BUV må av mange hensyn bygges som en fadderordning. Men hvor skal vi sette grensesnittet? Skal en BUV-Fadder stå i direkte og personlig ansvar til *sitt* BUV-Barn? Skal Trygve i Søgne kun forholde seg direkte til Drolma i Nisantang, og ikke til noen andre? Men hva om Trygve får det for seg at *hans* fadderbarn skal ha designer-klær fordi *hans* barn er *spesielt*?

Og hva gjør Trygve, og hva kan vi forvente at Trygve skal gjøre, hvis plutselig bestemora til Drolma trenger en operasjon til 100.000 NOK, eller så dør hun med det resultat at Drolma, i en alder av 10, må på gata? Er det en problemstilling Trygve gjerne vil skal lande i hans fang?

Alternativt, bør BUV konstrueres etter *forsikringsprinsippet*, som et system der vi er en for alle, alle for en? Bør BUV-fadderne støtte *prosjektet*, snarere enn et enkelt navngitt barn?

BUV-entusiast og den fødte "sosialarbeider" Karl Even Linnebo sosialiserer med Justinas tantebarn. (Foto JTV)

Bør hver enkelt BUV-fadder signere en kontrakt med CoS, eller bør ordningen speile oss som voksne ansvarlige mennesker som står inne for våre ord? Er tillit i et tilfelle som BUV, sterkere enn en signatur?

Hvem skal ha siste ord når de virkelig vanskelige avgjørelser skal tas, for eksempel å måtte bestemme at det alt i alt er bedre å bruke pengene på Drolma enn på bestemora?

Hva gjør vi hvis vi oppdager barnemishandling? Hvem har myndighet til å gripe inn? Hvordan skal vi unngå å skape sosialklienter av barna? Hvordan skal vi

unngå å bli lurte til å støtte noen som slett ikke trenger hjelp? Hva gjør vi hvis plutselig en av våre sosialarbeidere slutter og etterlater oss med skjegget fullt av postkasser? Og hva med den hypersensitive politiske situasjonen i området vi arbeider i?

Som dere seg så kan dere forvente mye av den ferden BUV vil bli. Hva dere ikke kan forvente er at jeg, eller noen rundt meg, vil gi opp. Det kommer ikke til å skje. Ungene trenger oss, og hvis ikke vi, de høyest utdannede og mest ressurssterke menneskene som noen gang har vandret på denne kloden, kan makte å hjelpe dem, så er vi ikke mange sildene verd. Det er nå min mening om den saken.

Hva vi gjør nå

Vel, hvor var vi og hvor er vi?

Jo, Karl Even Linnebo og Gunnar Olan Aasen, måtte de herres velsignes, er nå i gang med å nedsette BUV-Gruppa hjemme i Kristiansand. Straks gruppa er på plass, vil de planlegge et kick-off arrangement i Kristiansand 17 Mars. Jeg har selv tenkt å være til stede der.

Vi her i øst legger planer, diskuterer med myndighetene, og er ganske snart klare til vår andre BUV-tur i felten. Denne turen må jeg nok sende Justina alene på, for jeg må klargjøre alt til våre 6 nye "trainees", BUV's fremtidige sosialarbeider, begynner første April.

Kontor, lager, datamaskiner, møbler, senger, komfyrer, lærere; alt må være på plass i god tid, for ingen gjør noe som helst i Kina i Februar, og jeg vil selv tilbringe to uker av Mars i Norge. Så da er det ikke så mye å gå på.

De Eldre, en viktig maktfaktor og alliansepartner for BUV. Uten grønt lys fra De Eldre, så vil BUV ikke fungere. Dette er ett av mange lokale forhold vi må ta hensyn til. (Foto JTV)

De første barna vil bli tatt opp i BUV i andre kvartal 2010. Deretter vil det gå slag i slag utover hele året.

Hva dere kan gjøre

Vi har nå opprettet en egen BUV-Bankkonto i Sparebanken Sør. Dette er gjort for effektivt å skille BUV fra alle andre prosjekter CoS er involvert i. Kontonummeret er **2801 23 45536**, og de av dere som ønsker å komme i gang, må gjerne starte betalingen umiddelbart. Pengene vil ikke bli rørt før BUV-Barna er på plass. Og husk å skrive navnet i merknadsfeltet på overføringen. Da vet vi hvem pengene kommer fra.

En ting til; skrive til meg! Har dere råd og tips eller personlige meninger rundt mange av spørsmålene jeg har reist ovenfor, så del dem med meg. Jeg skal viderefremidle dem til BUV-Gruppen. Dette er tiden for påvirkning. Det er i ukene vi nå står foran at kursen blir satt.

Det er spesielt viktig for oss å vite hva *du* mener om *grensesnittet*. anbefaler dere forsikringsprinsippet, eller vil dere være tettest mulig knyttet til et spesielt BUV-barn?

Jeg er også spent på hva dere mener om *kontrakt versus tillit*?

Si også noe om BUV-Posten. Jeg leser hver eneste mail jeg mottar, men kan nok få problemer med å svare alle. Vil BUV-Posten kunne gjøre jobben?

8 Januar 2010